

Samenvattende nota

Spending review

Investerings in OOI voor economische doeleinden

Samenstelling van de werkgroep:

Chairman: Ward Ziarko

Secretariaat: Jérémy Levin (Innoviris)

Leden van de werkgroep: Simon Standaert (IBSA - Perspective.brussels); Michele Cincera (ULB); Yenz Winkelmans & Vassilena Kontozova (Brussels Finance & Budget); Michiel Bijlsma (SEO Consulting); Thibault Gourlez de la Motte & Jean-Philippe Block & Clément Museur (Inspectie van Financiën); Stefaan Sonck Thiebaut & Cédric Verstraete (Innoviris)

Deze samenvattende nota van de werkgroep bevat en analyseert elementen uit het rapport dat Innoviris tijdens de spending review voor de werkgroep heeft opgesteld. Deze twee documenten zijn bedoeld voor de regering en de administraties die hebben bijgedragen aan de voorbereiding ervan. Alleen deze nota is gevalideerd door de werkgroep.

Inleiding

De bevoegdheid om te investeren in Onderzoek, Ontwikkeling en Innovatie (OOI) met een economische impact is een gewestelijke bevoegdheid – toevertrouwd aan Innoviris op het niveau van het Brussels Gewest – die een aanvulling vormt op andere hefbomen voor de ondersteuning van OOI, op gemeenschapsniveau voor zogenaamd fundamenteel onderzoek - of op federaal niveau voor fiscale hefbomen. Op de jaarlijkse begroting van Innoviris (52 miljoen euro gemiddeld sinds 2019) wordt ongeveer 32 miljoen euro uitgetrokken voor de ondersteuning van OOI-activiteiten met een economische impact¹. Bijgevolg zullen, zoals overeengekomen in de scoping note², de begrotingswijzigingen die in deze spending review worden onderzocht ± 3,2 miljoen euro bedragen.

Geleidelijk aan is het Brussels Gewest erin geslaagd om zodanige OOI-prestaties neer te zetten dat het in 2023 gerangschikt wordt in de categorie "Innovation leaders" van het Europese Regional Innovation Scoreboard³. Ondanks een bevredigende algemene score doet het Gewest het minder goed dan andere vergelijkbare regio's of andere Belgische gewesten op het vlak van OOI-uitgaven voor de private en openbare sector. Een benchmark uitgevoerd als onderdeel van deze spending review benadrukte de tekorten in OOI-investeringen in deze sectoren, zowel in vergelijking met andere Europese koplopers op het gebied van innovatie als met de twee andere Belgische gewesten.

- De meest gebruikte indicator om deze investeringen te kwantificeren is de verhouding tussen de totale investeringen in OOI in de regio en het BBP van de regio. Terwijl België als geheel 3,4% bereikt en de andere Belgische gewesten rond de 3,6% zitten, heeft het Brussels Gewest zich gestabiliseerd op 2,5% voor 2021⁴. Het Gewest draagt dus minder bij tot het behalen van de 3%-doelstelling die op Europees en nationaal niveau en in de algemene beleidsverklaring van het BHG is vastgelegd⁵.
- Een tweede relevante indicator is het deel van de bedrijfsuitgaven aan OOI dat met overheidssteun wordt gefinancierd. Een vergelijking met VLAIO, of andere "Innovation Leaders"-regio's, toont bijvoorbeeld aan dat om een vergelijkbaar niveau van ondersteuning voor ondernemingen te bereiken, het budget van het Gewest voor subsidies voor bedrijfsinnovatie zou moeten worden verdubbeld. Een dergelijk gebrek aan publieke middelen kan nadelig zijn voor de economische dynamiek van het Gewest, de vernieuwing van het economisch weefsel en de aantrekkingskracht van het Gewest op innovatieve ondernemingen.

Subsidies voor innovatie zijn belangrijke hefbomen voor economische ontwikkeling. Een recente studie voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest toonde aan, op basis van de aanwezige cofinanciering in de subsidies, dat de totale projecten (van 32 miljoen euro) een totaal volume aan uitgaven in OOI vertegenwoordigen van 45 miljoen euro, wat ongeveer 1300 banen genereert in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.⁶ Bovendien houden deze cijfers alleen rekening met de directe effecten van de subsidies. De externaliteiten die verband houden met de toename van het concurrentievermogen van een onderneming, de komst van innovaties op de markt, de samenwerking met

¹ Met uitzondering van internationale programma's voor ondernemingen

² Document van de regering waarin de reikwijdte en doelstellingen van de spending review worden gedefinieerd.

³ https://ec.europa.eu/assets/rtd/ris/2023/ec_rtd_ris-regional-profiles-belgium.pdf

⁴ Laatste Gbard-cijfers, worden momenteel gepubliceerd door Belspo

⁵ <https://be.brussels/files-nl/over-het-gewest/de-gewestelijke-bevoegdheden/gemeenschappelijke-algemene-beleidsverklaring-van-de-brusselse-hoofdstedelijke-regering-en-het-verenigd-college-van-de-gemeenschappelijke-gemeenschapscommissie>, p. 63 "Daarbij zal het Gewest actief bijdragen tot de nationale doelstelling van 3% van het BBP (met een derde van de openbare sector) dat wordt besteed aan onderzoek en ontwikkeling."

⁶ https://issuu.com/vokavzw/docs/voka_metropolitan_rapport_nl_def_highres?fr=sNjg4ODU0NDYzNzE: "100 bijkomende kennisintensieve jobs blijken indirect 212 andere jobs te genereren. Van die 212 extra jobs gaan er 112 naar kortgeschoolden. ... Acht op de tien van die jobs zouden in het Gewest zelf blijven"

onderzoekinstellingen, enz. moeten bij deze cijfers worden opgeteld, waardoor de gewestelijke impact op de werkgelegenheid, het BBP, het milieu of de maatschappelijke voordelen van de economische spelers nog groter wordt.

Methodologie

Voor deze spending review gebruikte Innoviris een kwalitatieve methodologie, in eerste instantie gebaseerd op de *theory of change*. Deze was in de eerste plaats gebaseerd op de theoretische mechanismen en hypothesen die de manier beschrijven waarop de actie van Innoviris impact genereert. Een evaluatie op basis van een vijftiental interviews met programmaverantwoordelijken werd gebruikt om deze theorie met de praktijk te vergelijken. Naast deze verificatie stelden de interviews ons ook in staat om synergieën tussen instrumenten, bestaande inefficiënties en vooral een honderdtal voorstellen voor programmagerelateerde hervormingen of verbeteringen van bestaande programma's en praktijken te identificeren. De geïdentificeerde hervormingsvoorstellen kwamen overeen met scenario's waarbij het beschikbare budget werd verlaagd, constant gehouden en verhoogd. Ten slotte werd door middel van een workshop en vervolgens een impactanalyse een klein aantal hervormingen, of groepen van hervormingen, geselecteerd om deel uit te maken van de aanbevelingen, in de vorm van thematische scenario's. De thematische scenario's werden deels geselecteerd op basis van convergenties tussen de hervormingen van verschillende programma's en deels op basis van een benchmark van praktijken in verschillende regio's (bijv. terugvorderbare voorschotten, steun voor grote ondernemingen, omzetting van het programma "Applied PhD" of omzetting van effectieve samenwerkingsverbanden).

Een aantal studies hebben al lang de noodzaak - in termen van economische meerwaarde, werkgelegenheid, enz. - en de positieve externaliteiten van een innovatiedynamiek binnen een industrieel ecosysteem aangetoond. Toch heeft de markt moeite om te investeren in innovatie, wat overheidsinterventie om innovatie te ondersteunen rechtvaardigt. Bovendien, hoewel economische activiteiten soms negatieve sociale of ecologische externaliteiten hebben, zijn er niet altijd stimulansen voor ondernemingen om te innoveren om deze negatieve externaliteiten te beperken. De overheid heeft de capaciteit om innovatiedynamiek te ondersteunen die leidt tot een positieve sociale of milieubalans. Dit maakt deel uit van de "Shifting Economy"-strategie van de regering.

Beschrijving van de Theory of Change van Innoviris

Een van de resultaten van deze evaluatie is de *theory of change* van Innoviris, een samenvoeging van de verschillende *theories of change* van de programma's, die het mogelijk heeft gemaakt om de effecten van de scenario's te structureren

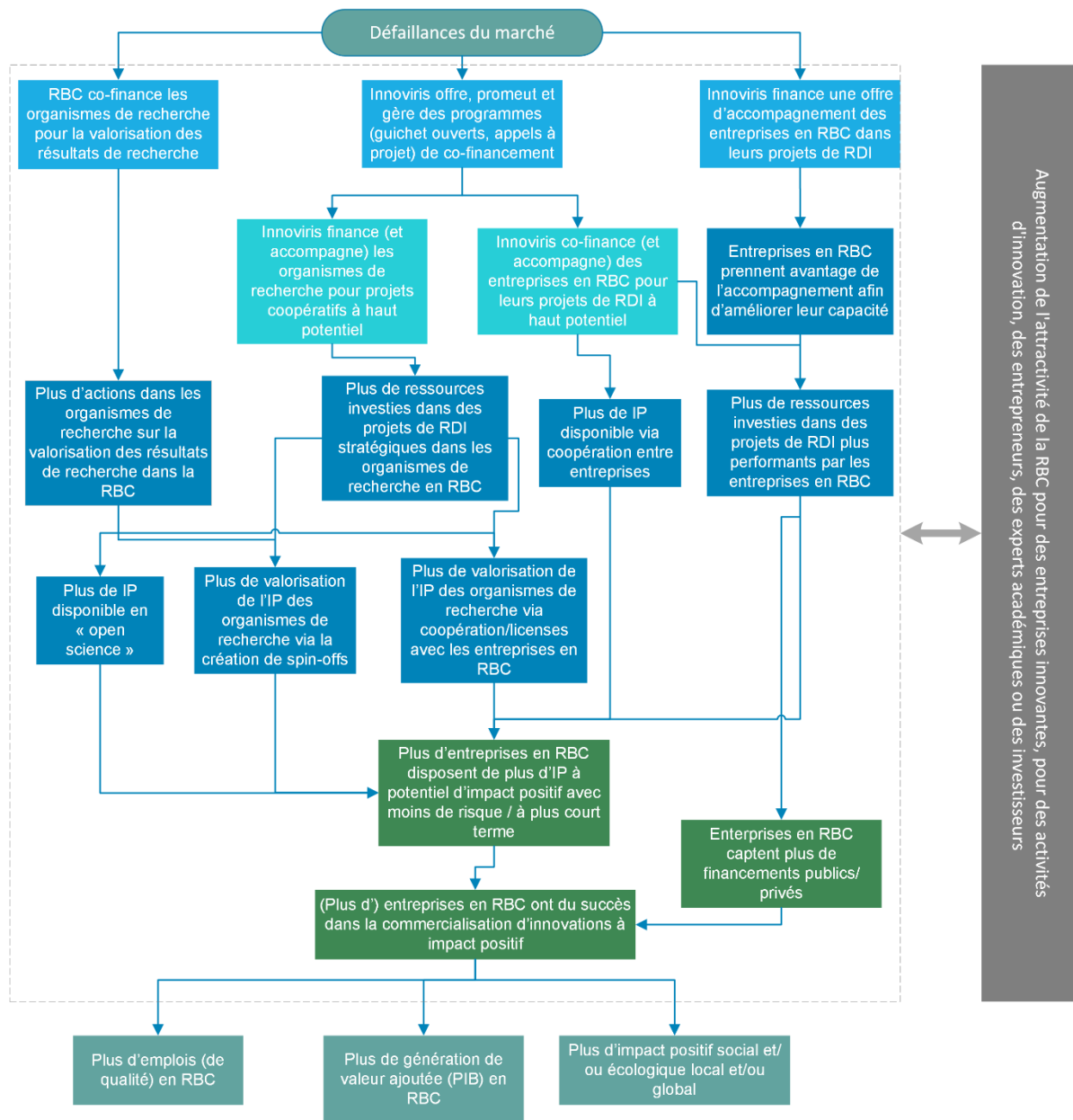
Op basis van deze tekortkomingen van de markt⁷ die overheidsinterventie rechtvaardigen, richt de interventie van Innoviris - in de context van de programma's die in deze spending review worden bestudeerd - zich voornamelijk op vier punten:

- De financiering van OOI-projecten voor ondernemingen (blauwgroene kleur)
- De financiering van academische OOI-projecten in samenwerking met de economische spelers in Brussel (blauwgroene kleur)
- De financiering ter ondersteuning van ondernemingen bij hun OOI-initiatieven (lichtblauwe kleur)
- De financiering ter ondersteuning van de toepassing van OOI-resultaten door academische actoren (lichtblauwe kleur)

Door deze vier acties wordt een reeks outputs verwacht (veranderingen bij de begunstigde die direct kunnen worden toegeschreven aan de subsidie, donkerblauwe kleur), die op hun beurt leiden tot outcomes (veranderingen bij de begunstigde en zijn directe omgeving die indirect worden veroorzaakt door de subsidie,

⁷ zie in het bijzonder Schoonackers, R., 2020, Tax incentives for R&D: Are they effective? in NBB Economic review.

groene kleur). Op de langere termijn zullen deze outcomes een impact hebben op het Gewest en zijn economisch ecosysteem (grijsgroene kleur).

Theory of change uitgewerkt voor Innoviris

De volgende afkortingen worden gebruikt:

- IP = Intellectual Property – verwijst naar werken van de geest: uitvindingen, literaire en artistieke werken, ontwerpen en modellen, en emblemen, namen en afbeeldingen gebruikt in de handel⁸
- GO = Grote ondernemingen
- MO = Middelgrote ondernemingen
- KO = Kleine ondernemingen
- OI = Onderzoeksinstelling (bijv. universiteit, hogeschool, gemeenschapscentrum)

⁸ Zie <https://www.wipo.int/about-ip/fr/index.html>

Analyse van de impact van de hervormingen

Op basis van deze *theory of change* heeft Innoviris hervormingsscenario's en hun potentiële impact geïdentificeerd, die gebruik maken van de verschillende interventiehefbomen. De verschillende hervormingsscenario's zijn samengevat in de onderstaande tabel. Een gedetailleerde beschrijving van elk scenario, inclusief de redenen waarom ze werden gekozen, is te vinden in het bijgevoegde rapport.

Scenario's		Hervormingsvoorstellen	Jaarlijkse budgettaire impact (vastleggingen) ⁹	Type betrokken actoren	Potentiële impact op het ecosysteem op korte termijn (KT), middellange termijn (MT) of lange termijn (LT), gebaseerd op de <i>theory of change</i>
1 a	Aanvaarde kosten	Afschaffing van de forfaitaire kosten van 5% voor ondernemingen	-0,9 MEUR (vanaf 2024)	GO, MO, KO	Geen cofinanciering voor bepaalde kosten (zoals reiskosten) voor ondernemingen (KT) → risico van een lichte afname van investeringen door ondernemingen in gefinancierde OOI-projecten (KT) en een lichte afname van de aantrekkelijkheid van het BHG voor ondernemingen (MT)
1 b	Aanvaarde kosten	Afschaffing van de forfaitaire kosten van 5% voor alle begunstigden (in het kader van de spending review)	-1,6 MEUR (vanaf 2024)	GO, MO, KO, OI	<ul style="list-style-type: none"> Voor 100% gefinancierde actoren (zoals OI's) -> geen financiering van bepaalde kosten (zoals dienstreizen/reiskosten) (KT) → minder financiering voor academische actoren, door deelname aan conferenties (MT) Vermindering van de aantrekkelijkheid van Innoviris-subsidies voor OI's → vermindering van het aantal ingediende projecten (MT) → mogelijke vermindering van de gemiddelde kwaliteit van de geselecteerde projecten (MT) → minder academische onderzoeksresultaten beschikbaar voor gebruik (MT) en minder IP beschikbaar voor gewestelijke economische actoren (MT) Voor ondernemingen, idem hervorming 1a.
2	Terugvorderbare voorschotten	Omzetting van het aanbod van subsidies in een terugvorderbaar voorschot voor niet-collaboratieve experimentele ontwikkeling door MO & GO	-0,6 MEUR (Op lange termijn, rekening houdend met extra ontvangsten en de behoefte aan een extra VTE)	GO, MO	Verminderde aantrekkelijkheid van bepaalde programma's voor GO's/MO's → risico van verminderde investeringen door GO's/MO's in niet-coöperatieve experimentele ontwikkeling (KT) → risico van verminderd potentieel voor positieve impact door GO's/MO's in BHG (LT) Minder windfall-effecten voor actoren met zelffinancieringscapaciteit (KT)
3 a	Budgettair evenwicht van effectieve samenwerkingen	Evenwicht tussen OI-budgetten (100% subsidies) en bedrijfsbudgetten (subsidies + aandeel)	-0,7 MEUR (vanaf 2024)	OI	Begrotingen in evenwicht om te zorgen voor een effectievere aanpak van OI-subsidies voor effectieve samenwerkingsprojecten Licht verminderde aantrekkelijkheid van Innoviris-subsidies voor samenwerkingsprojecten (KT) Lichte vermindering in kennis gegenereerd in strategische gebieden (KT) → iets minder academische onderzoeksresultaten beschikbaar voor gebruik (MT) en minder IP beschikbaar voor gewestelijke economische actoren (MT)
3 b	Budgettair evenwicht van effectieve samenwerkingen	Omzetting van effectieve samenwerkingsverbanden waarbij GO's betrokken zijn in onderaanneming van OI-partners door de GO	-0,7 -> -1 MEUR (vanaf 2025)	OI, GO	Minder financiering voor OI's voor hun samenwerkingsprojecten met ondernemingen / IP niet beschikbaar voor OI's (maar wel voor GO's) -> minder investeringen door OI's in OOI -> Relatieve afname van gegenereerde kennis op strategische gebieden (KT) → Minder academische onderzoeksresultaten beschikbaar voor gebruik (MT) Meer IP direct beschikbaar voor gewestelijke GO's (MT)

⁹ Schattingen door Innoviris

					<p>Relatieve vermindering van de aantrekkelijkheid van Innoviris-programma's voor GO's (KT) → Relatieve vermindering van het aantal projecten (KT) → Verminderde aansluiting van academische onderzoekers bij de realiteit van economische actoren (MT) & vermindering van gewestelijke competentie en menselijke hulpbronnen op strategische gebieden (MT)</p> <p>Relatieve vermindering van het concurrentievermogen van het lokale ecosysteem in strategische sectoren (MT)</p> <p>Het is belangrijk op te merken dat deze steun momenteel voornamelijk wordt gebruikt door een paar GO's van het BHG (momenteel is 70% van dit type subsidie bestemd voor samenwerkingsprojecten met één enkele onderneming). De grootste impact heeft dus betrekking op deze paar ondernemingen.</p>
3 c	Budgettair evenwicht van werkelijke samenwerkingen	Omzetting van alle effectieve samenwerkingsverbanden in onderaanneming door OI-partners	-2,5 -> -3,7 MEUR (vanaf 2025)	OI, GO, MO, KO	<p>Minder financiering voor OI's voor hun samenwerkingsprojecten met ondernemingen / IP niet beschikbaar voor OI's -> minder investeringen door OI's in OOI -> Relatieve afname van gegenereerde kennis op strategische gebieden (KT) → Minder academische onderzoeksresultaten beschikbaar voor gebruik (MT)</p> <p>Meer IP direct beschikbaar voor gewestelijke ondernemingen (MT)</p> <p>Variabele vermindering van de aantrekkelijkheid van onze programma's voor ondernemingen (KT) → variable vermindering van het aantal projecten (KT) → belangrijke vermindering van investeringen door MO's/KO's in samenwerkingsprojecten met OI's (KT) → Verminderde aansluiting van academische onderzoekers bij de realiteit van economische actoren (MT) & vermindering van gewestelijke competentie en menselijke hulpbronnen op strategische gebieden (MT)</p> <p>Relatieve vermindering van het concurrentievermogen van het lokale ecosysteem in strategische sectoren (MT)</p>
3 d	Budgettair evenwicht van werkelijke samenwerkingen	Omzetting van het Applied PhD-programma in onderaanneming van de onderneming aan de OI	-0,5 -> -0,7 MEUR (vanaf 2025)	OI, GO, MO, KO	<p>Minder financiering voor OI's voor hun samenwerking met ondernemingen / IP niet beschikbaar voor OI's → minder investeringen door OI's in OOI -> Relatieve afname van gegenereerde kennis op strategische gebieden (KT) → Minder academische onderzoeksresultaten beschikbaar voor gebruik (MT)</p> <p>Meer IP direct beschikbaar voor gewestelijke ondernemingen (MT)</p> <p>Vermindering van de aantrekkelijkheid van het programma voor ondernemingen (KT) → vermindering van het aantal projecten (KT) → Verminderde aansluiting van academische onderzoekers bij de realiteit van economische actoren en omgekeerd (MT) & vermindering van gewestelijke competentie en menselijke hulpbronnen op strategische gebieden (MT)</p> <p>Relatieve vermindering van het concurrentievermogen van het lokale ecosysteem in strategische sectoren (MT)</p>

4	Ondernemingen met een hoge financieringscapaciteit	Vermindering van de steun aan GO's	0 → -4,3 MEUR, afhankelijk van de gewenste vermindering (0 tot 100% van de projecten) (vanaf 2024)	GO	Afhankelijk van de mate van vermindering: <ul style="list-style-type: none"> • Ecosysteem geconcentreerd op enkele GO's, dus potentieel grote impact op deze industriële actoren (KT) • Risico op verzwakking van de innovatiedynamiek van grote lokale industriële kampioenen en het – industriële of academische – ecosysteem dat om hen heen draait (MT) • Hoger risico op delocalisatie van de OOI-activiteiten van deze actoren (LT) • Vermindering van de bijdrage van particuliere actoren aan OOI (KT) • Neerwaarts effect op gewestelijke competentie in strategische gebieden en op gewestelijke economische aantrekkelijkheid (MT)
5	Onderzoekinstellingen	Verminderde steun voor programma's met een laag TRL-niveau	0 tot -3,3 MEUR afhankelijk van de gewenste vermindering (vanaf 2025)	OI	Lager slagingspercentage voor aanvragen van OI's (KT) → verminderde aantrekkelijkheid van onze programma's (MT) Verminderde aansluiting van academische onderzoekers bij de realiteit van economische actoren (MT) → Minder academische onderzoeksresultaten beschikbaar voor gebruik (MT) en minder IP beschikbaar voor gewestelijke economische actoren (MT) Vermindering van academische ondersteuning in strategische gebieden (KT) → vermindering van de gewestelijke competentie en menselijke hulpbronnen op strategische gebieden (MT) Lokaal ecosysteem minder competent en daardoor minder competitief (LT)
6	Prioriteit geven aan collectieve ondersteuning	Vermindering van de subsidies in de individuele programma's	0 → -7,6 MEUR afhankelijk van de gewenste vermindering (0 → 100% van de projecten geannuleerd) (vanaf 2025)	KO MO	Ontstaan van hiaten in het ondersteunende ecosysteem (KT) → Innoviris-ondersteuning dekt niet langer alle behoeften van ondernemingen (KT) Afname van het aantal kleine innovatieve ondernemingen in het Gewest (KT) Vermindering van de gewestelijke aantrekkingskracht en daardoor van het concurrentievermogen van het gewestelijke economisch ecosysteem (MT-LT) Vermindering van synergieën met de instrumenten van Finance.brussels of Leefmilieu Brussel (KT) Minder werkgelegenheid in strategische sectoren (MT-LT)
7 a	Verbeteren van collectieve ondersteuning	Creëren van nieuwe collectieve sectorale ondersteuning, in de vorm van begeleiding, voor de strategische sectoren	+ € 1M/jaar /sector (vanaf 2025)	KO	Verbeterde ondersteuning voor economische actoren in de gekozen sector (KT) → Toename van het competentieniveau van ondernemingen in de sector (MT) & toename van synergieën tussen ondernemingen en met andere gewestelijke actoren (MT) → toename van de innovatiedynamiek in de gekozen sector (MT) → competitievere strategische sector (LT) & meer IP gegenereerd (LT)

7 b	Verbeteren van collectieve ondersteuning	Oprichting van sectorale competitiviteitsclusters in veelbelovende economische sectoren	+ € 1M/jaar /sector (vanaf 2025)	KO	Verbeterde ondersteuning voor economische actoren in de gekozen sector (KT) → Toename van het competentieniveau van ondernemingen in de sector (MT) & toename van synergieën tussen ondernemingen en met andere gewestelijke actoren (MT) → toename van de innovatiedynamiek in de gekozen sector (MT) → Competitievere strategische sector (LT) & meer IP gegenereerd (LT)
8	Volle ambities	Verhoging van onderzoeks- en ontwikkelingsbudgetten voor projecten met het potentieel voor belangrijke technologische doorbraken	+ 3,3 MEUR (vanaf 2024)	KO MO	Meer steun voor risicovollere projecten met een hoog potentieel in geval van succes (KT) → meer kennis/IP in baanbrekende technologieën (MT) → verbetering van het concurrentievermogen van het gewestelijke ecosysteem (LT) en oprichting van sectorambassadeurs (MT)
9	Onderzoeksinstellingen	Verhoging van subsidies voor academische onderzoeks- of rijpingsprojecten op strategische gebieden voor het Gewest	+ 3,3 MEUR (vanaf 2024)	OI	Verhoging van het aantal academische projecten in strategische sectoren (KT) → verhoging van de kennis/IP met betrekking tot strategische sectoren die beschikbaar is voor ondernemingen (MT) → verhoging van de toepassing van academische onderzoeksresultaten (LT) Verhoging van het aantal onderzoekers in strategische sectoren (KT) → verhoging van de competenties van het ecosysteem (MT) → verhoging van de aantrekkelijkheid en het concurrentievermogen van het Gewest in strategische sectoren (LT)

Analyse van de aanvaardbaarheid van de voorstellen

Op basis van de door de *theory of change* voorgestelde analyse, samengevat in bovenstaande tabel, stelt de werkgroep in de volgende tabel een analyse voor van de mogelijkheden van deze hervormingen, gebaseerd op de voor- en nadelen die de werkgroep ziet.

Hervorming		Argumenten voor de hervorming	Argumenten tegen de hervorming	Aanbevelingen
1a	Afschaffing van de forfaitaire kosten van 5% voor ondernemingen	<p>Beperkt effect op het stimuleren van ondernemingen om aan OOI te doen.</p> <p>Bij een constante begroting kunnen besparingen opnieuw worden geïnjecteerd in aanvullende projecten.</p>		<p>Zeer geringe negatieve impact</p> <p>Aanvaardbare hervorming</p>
1b	Afschaffing van de forfaitaire kosten van 5% voor alle begunstigden (in het kader van de spending review)	<p>Een uniforme aanpak die eenvoudig te implementeren is.</p> <p>Bij een constante begroting kunnen besparingen opnieuw worden geïnjecteerd in aanvullende projecten.</p>	<p>Een stap terug op een oude vraag van de universiteiten.</p> <p>De vermindering zal een impact hebben op de toepassing van onderzoeksresultaten in het buitenland, wat ten koste gaat van de mogelijkheden voor Brusselse onderzoekers om internationale banden aan te knopen, wat zal leiden tot Europese projecten.</p>	<p>Zeer geringe negatieve impact voor ondernemingen</p> <p>Gemiddelde negatieve impact voor 100% gefinancierde actoren (in het bijzonder: OI)</p> <p>Gemiddeld aanvaardbare hervorming</p>
2	Omzetting van het aanbod van subsidies in een terugvorderbaar voorschot voor niet-collaboratieve experimentele ontwikkeling door MO & GO	<p>Beperkt de impact op het stimulerend effect door zich alleen te richten op projecten met een hoge TRL die een beperkter risico vormen voor de particuliere investeerder.</p> <p>Richt zich alleen op begunstigden die financieel het minst kwetsbaar worden geacht en in staat zijn om terug te betalen.</p>	<p>Vermindering van het stimulerend effect ondanks alles.</p> <p>Betekent een potentieel hogere financiering voordat aflossingen worden gedaan (de verwachte besparingen zijn op de lange termijn).</p>	<p>Middelgrote tot grote impact, beperkt tot MO's of GO's</p> <p>Gemiddeld aanvaardbare hervorming</p>

		De ontvangsten van Innoviris zullen toenemen en zullen opnieuw kunnen worden geïnvesteerd in OOI-projecten.	Zal extra personeel vergen om de bijkomende administratieve werklust te beheren.	
3a	Evenwicht tussen OI-budgetten (100% subsidies) en bedrijfsbudgetten (subsidies + aandeel)	Algehele toename van het aantal ondernemingen dat deelneemt aan samenwerkingsprojecten. Bij een constante begroting kunnen besparingen opnieuw worden geïnjecteerd in aanvullende projecten.	Risico bestaat dat de ambities van OI's en de kennis die in samenwerkingsprojecten wordt gegenereerd en overgedragen, worden beperkt.	Geringe negatieve impact Aanvaardbare hervorming
3b	Omzetting van effectieve samenwerkingsverbanden waarbij GO's betrokken zijn in onderaanneming van OI-partners door de GO	In theorie straft het alleen grote ondernemingen, waarvan wordt aangenomen dat ze een groter vermogen tot zelffinanciering hebben dan andere begunstigen. Afhankelijk van de voorwaarden van het contract tussen de onderneming en de OI, kan de IP rechtstreeks toebehoren aan de onderneming. Rationalisatie van OI-budgetten in samenwerkingsverbanden met ondernemingen.	Straft ook OI's, die hun directe financiering van Innoviris verlaagd zullen zien. Verminderde stimulans voor OI's en GO's om deel te nemen of samenwerkingsverbanden op te zetten. Innoviris verliest de controle over de kwaliteit van het project.	Middelgrote tot grote negatieve impact Gemiddeld aanvaardbare hervorming
3c	Omzetting van alle effectieve samenwerkingsverbanden in onderaanneming door OI-partners	Rationalisatie van OI-budgetten in samenwerkingsverbanden met ondernemingen.	Straft OI's, maar vooral KO's, die in de meeste gevallen niet langer betrokken kunnen raken bij samenwerkingsprojecten. Verminderde stimulans voor OI's en ondernemingen om deel te nemen of samenwerkingsverbanden op te zetten. Innoviris verliest de controle over de kwaliteit van het project.	Zeer belangrijke negatieve impact op korte termijn Zeer onwenselijke hervorming
3d	Omzetting van het Applied PhD-programma in onderaanneming van de onderneming aan de OI	IP rechtstreeks naar de ondernemingen. Consistentie met de andere twee gewesten.	Verminderde stimulans voor OI's en ondernemingen om deel te nemen of samenwerkingsverbanden op te zetten.	Belangrijke negatieve impact voor OI's

			Risico dat doctoraatsstudenten worden gebruikt voor andere taken die niets met onderzoek te maken hebben.	Geringe negatieve impact voor ondernemingen
4	Vermindering van de steun aan GO's	Gericht op actoren die geacht worden het grootste vermogen tot zelffinanciering te hebben.	Verminderde stimulans voor GO's om te innoveren. Verhoogt het risico op delocalisering van de onderzoeksactiviteiten van GO's, die belangrijke innovatieve actoren in het ecosysteem zijn. Vermindering vereist een ingrijpende hervorming van de programma's.	Afhankelijk van de omvang van de vermindering, zeer belangrijke negatieve impact op korte termijn Zeer onwenselijke hervorming
5	Verminderde steun voor programma's met een laag TRL-niveau	Richt zich op projecten met de minste impact op korte termijn. Gedeeltelijke overlapping van dit soort programma's met Gemeenschaps- of Europese financieringsinstrumenten.	Sterke impact op OI's. Belangrijke impact op lange termijn. Richt zich op de meest risicovolle projecten en dus op de projecten met potentieel de grootste behoefte aan overheidsfinanciering. Verlies van strategische instrumenten voor de lange termijn.	Afhankelijk van de omvang van de vermindering, zeer belangrijke negatieve impact op middellange en lange termijn Zeer onwenselijke hervorming
6	Vermindering van de subsidies in de individuele programma's	Impact verspreid over verschillende programma's.	Afhankelijk van de wijze van implementatie (beperking van het subsidiepercentage of het aantal projecten, enz.) kan het een belangrijke impact hebben op de KO's. Potentiële negatieve impact op ander gewestelijk overheidsbeleid (Be Circular, Bruseed, ESD-oproep, enz.).	Zeer belangrijke negatieve impact op korte termijn Zeer onwenselijke hervorming
7a	Creëren van nieuwe collectieve sectorale ondersteuning, in de vorm van begeleiding, voor de strategische sectoren	Versterking van een aanpak die resultaten oplevert voor een hele sector, met een focus op de KO's. Bevorderen van innovatie in strategische sectoren.	Moeilijkheden om een nieuw technologiebegeleidingscentrum op te richten (of een contract af te sluiten met een bestaande actor).	Zeer belangrijke positieve impact op middellange termijn

				Zeer wenselijke hervorming
7b	Oprichting van sectorale competitiviteitsclusters in veelbelovende economische sectoren	<p>Invoering van een beproefde aanpak in het Vlaams Gewest.</p> <p>Bevorderen van innovatie in strategische sectoren.</p> <p>Versterking van de samenwerkingsdynamiek van het type quadruple helix.</p> <p>Kader aanpasbaar afhankelijk van de doelsector.</p>	Investering op lange termijn.	<p>Potentieel zeer belangrijke positieve impact op middellange termijn</p> <p>Zeer wenselijke hervorming</p>
8	Verhoging van onderzoeks- en ontwikkelingsbudgetten voor projecten met het potentieel voor belangrijke technologische doorbraken	Bijdrage aan de opkomst van toekomstige gewestelijke kampioenen in strategische technologiesectoren.	<p>Grotere moeilijkheid bij het meten van de potentiële impact van baanbrekende innovaties, wat leidt tot een behoefte aan het versterken van kennis om projecten te helpen selecteren.</p> <p>Risico verbonden aan deze grotere projecten.</p>	<p>Belangrijke positieve impact op lange termijn</p> <p>Wenselijke hervorming</p>
9	Verhoging van subsidies voor academische onderzoeks- of rijpingsprojecten op strategische gebieden voor het Gewest	Versterking van de doelstellingen van het GIP.	<p>Richt zich alleen op OI's.</p> <p>Slechts impact op middellange tot lange termijn.</p>	<p>Belangrijke positieve impact op lange termijn</p> <p>Wenselijke hervorming</p>

Aanbevelingen en conclusies

Op basis van de verschillende scenario's en de analyse van de voor- en nadelen stelt de werkgroep een antwoord voor op de vraag die de regering in de scoping note stelde, namelijk om drie hervormingspakketten voor te stellen die overeenstemmen met drie potentiële begrotingsvarianten: -10%, constante begroting en +10%. Uit de verschillende scenario's is gebleken dat alle geïdentificeerde hervormingen gepaard gaan met een verwachte impact op OOI-activiteiten en hun effectketens. Het doel was dus om de negatieve impact van een begrotingsverlaging te minimaliseren en de positieve impact van een begrotingsverhoging te maximaliseren. De drie begrotingsvarianten zijn uitgewerkt in de tabel hieronder, met twee opties voor bezuinigingsscenario's.

Gevraagde begrotingsvariant	In te voeren hervormingen	Belangrijkste effecten
-10% (- € 3,2M) – optie 1	<ul style="list-style-type: none"> - Beperking van de budgetten voor OI's in effectieve samenwerkingsverbanden (- € 0,9M) - Afschaffing van de forfaitaire kosten van 5% (- € 1.6M) voor OI's en ondernemingen - Omzetting van het Applied PhD-programma (samenwerking tussen een OI en een onderneming in het kader van een doctoraat) in een onderaanneming van de onderneming aan de OI (- € 0,7 M) 	De belangrijkste impact zal zijn op de onderzoekinstellingen van het BHG, in het bijzonder door de afschaffing van kosten voor academische ontwikkeling en de omzetting van het Applied PhD-programma, ten nadele van de OI's.
-10% (€ 3,2M) – optie 2	<ul style="list-style-type: none"> - Beperking van de budgetten voor OI's in effectieve samenwerkingsverbanden (- € 0,9M) - Afschaffing van de forfaitaire kosten voor ondernemingen (- € 0,9 M) - Terugvorderbare voorschotten voor solo-ontwikkelingsprojecten (niet-collaboratief) voor GO's/MO's (-€ 0,6M) - Omzetting van effectieve samenwerkingsverbanden waarbij GO's betrokken zijn in onderaanneming van OI-partners door de GO (- € 0,7 → -1 M) 	De belangrijkste impact zal zijn voor de GO's, die terugvorderbare voorschotten zullen krijgen voor soloprojecten en een deel van de academische budgetten zullen moeten dekken als onderdeel van samenwerkingsverbanden met OI's. Er zal ook een impact zijn op de OI's, die een deel van hun financieringsbron zullen verliezen, wat zou kunnen leiden tot een tekort aan onderzoek in strategische sectoren en een verlies van gewestelijk menselijke hulpbronnen in deze sectoren.
Constance begroting	<ul style="list-style-type: none"> - Afschaffing van de forfaitaire kosten voor ondernemingen (- € 0,9M) - Beperking van de budgetten voor OI's in effectieve samenwerkingsverbanden (- € 0,9M) - Creatie van nieuwe collectieve sectorale steun van het begeleidingstype voor een van de strategische sectoren of een innovatiecluster in een strategische sector (+ € 1 M) - Oprichting van een sectorale competitiviteitscluster in een veelbelovende economische sector (+ € 0,8 M) 	De belangrijkste positieve impact zal zijn voor ondernemingen in een strategische sector, die beter ondersteund zullen worden in hun streven naar innovatie. Bij sommige projecten zal de directe steun voor OI's en ondernemingen afnemen.
+10% (+ € 3,2M)	<ul style="list-style-type: none"> - Afschaffing van de forfaitaire kosten voor ondernemingen (- € 0,9M) - Beperking van de budgetten voor OI's in effectieve samenwerkingsverbanden (- € 0,9M) - Creëren van twee nieuwe collectieve sectorale ondersteuning, in de vorm van begeleiding, voor de strategische sectoren (+ € 2M) 	De belangrijkste positieve impact zal zijn voor ondernemingen in meerdere strategische sectoren, die beter ondersteund zullen worden in hun streven naar innovatie. De keuze van de sectoren zal worden gemaakt in overleg met de regering.

	- Oprichting van sectorale competitiviteitsclusters in een veelbelovende economische sector (+ € 3M)	Bij sommige projecten zal de directe steun voor OI's en ondernemingen afnemen.
--	--	--

Hoewel we onze impactanalyse vaak hebben beperkt tot de outcomes, of voor de hand liggende effecten, zullen variaties in deze outcomes (het concurrentievermogen van bedrijven of de komst van innovaties op de markt, bijvoorbeeld) leiden tot variaties in de belangrijkste maatschappelijke effecten: banen in het Gewest, toegevoegde waarde voor de economie, de sociale of milieu-impact van de economie. Hoewel dit moeilijk te kwantificeren is, wordt verwacht dat alle geïdentificeerde hervormingen die de overheidsinvesteringen in de gewestelijke OOI verminderen, op lange termijn zullen leiden tot een vermindering van deze drie belangrijke maatschappelijke effecten. We willen er echter ook op wijzen dat het verlagen van een begroting die al verhoudingsgewijs lager is dan in vergelijkbare regio's, de aantrekkelijkheid van het BHG voor OOI verder dreigt te verzwakken en in strijd zou zijn met de ambitie van de algemene beleidsverklaring van de regering voor wat betreft OOI.

Tot slot, naast de voorgestelde hervormingen, is een horizontale opmerking voor alle programma's het gebrek aan gegevens dat we hebben over de toekomst van gesubsidieerde projecten. Met het oog op de voortzetting van de dynamiek van "evidence-based policy" die dankzij deze spending review tot stand is gekomen, zal Innoviris de ex post-analyses van projecten in de toekomst moeten systematiseren en de resultaten moeten vergelijken met de hypothesen voor het omzetten van outputs in outcomes en impact. Evenzo plant Innoviris reeds een meer transversale, op impact gebaseerde monitoring voor zijn grootste begunstigden.

Tot slot moet worden opgemerkt dat alle budgettaire overwegingen in deze oefening betrekking hebben op vastleggingsbudgetten. Aangezien de meeste OOI-projecten meerjarig zijn en de OOI-projecten in het kader van de spending review gemiddeld 92% van de door Innoviris toegezegde subsidies gebruiken, is de budgettaire impact in termen van uitbetalingen kleiner en over meerdere jaren gespreid.

Bijvoorbeeld, een verandering in de vastleggingen van - € 1m in jaar N zal (gemiddeld en statistisch) de volgende impact hebben op de uitbetalingen:

Vastlegging jaar N	Uitbetaling jaar N	Uitbetaling jaar N+1	Uitbetaling jaar N+2	Uitbetaling jaar N+3
- € 1M	- € 320 000	- € 200 000	- € 200 000	- € 200 000